

ARTICOLE ORIGINALE

© Ludmila Ețco

Ludmila Ețco
INSTITUTUL MAMEI ȘI COPILULUI – 35 ANI DE LA FONDARE
IMSP Institutul Mamei și Copilului (Director – dr. șt. med., conf. univ. S. Gladun)

SUMMARY

INSTITUTE OF MOTHER AND CHILD – 35 YEARS SIENCE FOUNDING

In this article there are presented the stages of creation, clinical, methodical and scientific activity, application of the scientific achievements in practice in 35 years and the perspective of development of the Public Medical and Sanitary Institution, Scientific Research Institute for Health Protection of Mother and Child.

РЕЗЮМЕ

ИНСТИТУТ МАТЕРИ И РЕБЕНКА – 35 ЛЕТ СО ДНЯ ОСНОВАНИЯ

В статье представлены этапы создания, клиническая, организационно-методическая и научная деятельность, внедрение достижений науки в практику за 35 лет и перспективы развития ОМСУ Научно-Исследовательского Института Охраны Здоровья Матери и Ребенка.

Recunoștință – înaintașilor noștri

Ideea fondării Institutului de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului (ICȘDOSMȘC) a fost lansată de Nicolae Testemițanu, Ministrul Sănătății al RSSMoldovenești în perioada anilor 1962-1968. Această inițiativă a fost susținută și de Gheorghe Paladi, pe atunci – obstetrician-ginecolog principal al Ministerului Sănătății, actualmente academician.

La timpul respectiv în republică se înregistrau indici sporiți ai mortalității materne, mortalității perinatale și infantile, morbidității generale a copiilor. Starea ecologică era precară, exista un nivel înalt al chimizării agriculturii, suprafețe vaste erau poluate cu substanțe chimice. Pe parcursul câtorva decenii, tehnologiile aplicate în agricultura intensivă au creat o situație periculoasă pentru sănătatea populației. Cea mai stringentă era problema ocrotirii sănătății mamei și copilului. Se impunea necesitatea formării unei structuri complexe cu un departament metodologic care ar putea dirija activitatea în domeniul respectiv la nivelul întregii republici.

Ministrul Sănătății de pe atunci, Chiril Draganiuc, (1974-1990) a fost unul dintre inițiatorii și susținătorii înflăcărați ai proiectului formării Institutului, acestei structuri complexe ce a marcat semnificativ dezvoltarea medicinei noastre, apreciind la justa lor valoare propunerile reformatoare, fondate din punct de vedere

științific, ale renumitului său predecesor, profesorul Nicolae Testemițanu. Printre verigile lanțului de priorități din primii ani de activitate la minister referitor la creșterea calității asistenței medicale, a luat drept reper realizarea acestui scop. Doctor habilitat în medicină, Ch. Draganiuc era preocupat în mod special și de dezvoltarea științei medicale. Anume la inițiativa sa a fost edificat complexul Institutului de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului, care a permis prestarea unor servicii medicale de cea mai înaltă calitate mamelor și copiilor din întreaga republică. Aceste proiecte îndrăznețe, încununate de un real succes, i-au permis medicinei moldovenești să se ridice la un nivel calitativ nou.

Hotărârea guvernului RSSM privind ocrotirea sănătății mamei și copilului a fost, putem spune, un document epocal și cu valoare de unicat în republica noastră. Realizarea lui a generat un salt calitativ în soluționarea acestei probleme de importanță vitală pentru populație. Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului a devenit o instituție solidă, cu o miză clinică și un staționar puternic pentru pediatrie (somatică și chirurgicală), obstetrică și ginecologie, precum și de diagnosticare. Concomitent, s-a lărgit rețeaua de spitale și policlinici pentru copii, de policlinici consultative pentru femei, maternități. Traducerea în viață a acestui document a contribuit la îmbunătățirea considerabilă a asistenței medicale acordată femeilor și copiilor, reducerea

esențială a mortalității materne și infantile. Inițial, grija pentru sănătatea mamei și copilului s-a materializat prin crearea în cadrul Maternității Republicane și Spitalului Clinic Republican pentru copii a Centrului Republican pentru ocrotirea sănătății Mamei și Copilului. A fost elaborat proiectul unei noi Maternități Republicane și al unui nou Spital Clinic Republican. Dar, când au început lucrările de construcție, a devenit clar că aceste două instituții nu vor putea funcționa separat. Or, toate serviciile auxiliare – comunicațiile, spălătoria, blocul alimentar, rețelele electrice și termice, unele laboratoare erau comune, pe un teritoriu comun. Se cerea o altă decizie în privința lor. După investigații minuțioase, s-a luat decizia de a fonda o instituție curativă de tip nou, și anume un centru de ocrotire a sănătății mamei și copilului care să înglobeze cele două instituții noi – Maternitatea și Spitalul Clinic Republican. Ideea s-a bucurat de susținere la toate nivelele. S-a stabilit forma organizatorică, structura, funcțiile, viitorul centru, locul lui în sistemul de ocrotire a sănătății.

Meritul organizării noii Maternități și a secțiilor

pentru copii nou-născuți și prematuri (etapa a II-a de îngrijire), precum și a celorlalte edificii i-a revenit d-nei Tamara Avxentiev, medic-șef al Maternității republicane (1961-1982) – Medic Emerit al Republicii, care a fondat și organizat serviciul de obstetrică și ginecologie și a contribuit la punerea temeliei serviciului de asistență medicală destinată mamei și copilului în republică, precum și Domnului Emilian Coțaga, medic-șef al Spitalului Clinic Republican pentru Copii (1962-1994). Emilian Coțaga pe parcursul a 32 ani a fost medic-șef al Spitalului Clinic Republican pentru Copii. Spitalul condus de el a servit drept bază pentru pregătirea cadrelor Institutului de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului. Menționăm că în anul 1996, din inițiativa colectivului și în conformitate cu decizia Guvernului Republicii Moldova, Spitalului Clinic Republican pentru Copii i s-a conferit numele ilustrului medic-pediatru, excelentului organizator al ocrotirii sănătății Emilian Coțaga.

Etapele formării Institutului Mamei și Copilului sunt prezentate în tabelul 1.

Tabelul 1

Etapele formării Institutului Mamei și Copilului (1982-2017)

Anii	Denumirea Instituției	Conducătorul	Funcția deținută
1964-1982	Maternitatea Republicană	Tamara Avxentiev	Medic-șef
1962-1994	Spitalul Clinic Republican pentru Copii	Emilian Coțaga	Medic-șef
1982-1983	Maternitatea Ministerului Sănătății	Tamara Avxentiev	Medic-șef
1983-1988	Centrul de Ocrotire a Sănătății Mamei și Copilului (Spitalul Clinic Republican nr. 2)	Gheorghe Russu	Medic-șef
1988-1998	Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului	Eugen Gladun	Director
1998-1999	Ministerul Sănătății	Eugen Gladun	Ministrul Sănătății al RM
1998-1999	Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului	Petru Stratulat	Director interimar
2000-2003	Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului	Eugen Gladun	Director
2003-2010	Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului	Ludmila Ețco	Director
2010-2012	Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului	Ion Iliciuc	Director
2012-2016	Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul Mamei și Copilului	Ștefan Gațcan	Director
2016 până în prezent	Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul Mamei și Copilului	Sergiu Gladun	Director

Medic-șef al maternității Ministerului Sănătății a fost numită D-na Tamara Avxentiev, transferată la noul loc de muncă împreună cu mai mulți medici și moașe de la Maternitatea Republicană, care a condus Instituția până în anul 1983, iar după crearea Centrului de Ocrotire a Sănătății Mamei și Copilului până în anul 1984 a îndeplinit funcția de medic-șef adjunct pentru expertiza medicală. În această muncă grea ea s-a bucurat de sprijinul medicilor-șef-adjuncți Georgeta Bodiul (activitate cura-

tivă) și Aida Efremov (activitate organizator-metodică). Împreună cu Dl Gheorghe Paladi, conducătorul catedrei Obstetrică și Ginecologie, ele au reușit să consolideze un colectiv de profesioniști și entuziaști, care au pus temelia viitorului Institut de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului. Instituția și-a început activitatea din anul 1982 sub denumirea de Maternitate a Ministerului Sănătății, preluând sarcinile fostei Maternități Republicane.

Inaugurarea în anul 1982 a Maternității, ca prima instituție medicală a viitorului Centru, a fost pentru acel moment un început decisiv în îmbunătățirea calității serviciului de asistență medicală destinată mamei și copilului în republică. Odată cu finisarea construcției tuturor edificiilor proiectate, Centrul Mamei și Copilului devine una din cele mai mari instituții medico-sanitare din țară, care era preconizat pentru deservirea din punct de vedere organizator-metodic și curativ a femeilor gravide, în naștere, după naștere, a pacienților de profil ginecologic și, desigur, a copiilor. În fosta URSS acesta era unicul centru unde se îmbinau de minune disciplina obstetrică și a pediatriei, cu disciplina perinatologie. Firește, Centrul avea nevoie de cadre.

Dar, aprobând structura ca una nouă, Consiliul de Miniștri al RSSM a dat instituției denumirea „Spitalul Clinic Republican nr. 2” și doar în paranteze figura denumirea „Centrul de Ocrotire a Sănătății Mamei și Copilului”. Tocmai aceasta, denumirea din paranteze, s-a încetățenit...

După cum menționează academicianul Gh.Paladi „...crearea Centrului a devenit posibilă datorită muncii enorme depuse de un șir de personalități marcante. Fără a minimaliza aportul ministrului de atunci, Chiril Draganiuc, aș vrea să relievez contribuția prim-vice ministrului Nicolae Leșanu și a viceministrului Petru Iarvoii, care au ținut mereu în câmpul atenției și problemele structurii Centrului, și cele privind completarea cu cadre și multe altele, considerate uneori de rutină, dar care fără dânsii era greu de rezolvat. Să nu uităm și de Tamara Avxentiev, care a condus Centrul în primii ani de activitate. Fiind un profesionist de cea mai înaltă probă, energetică, răzbatătoare, dotată cu un simț al răspunderii bine dezvoltat, ea a reușit să organizeze Centrul, să-i dea vigoare, astfel că urmașilor săi le-a revenit nobila misiune de a consolida ceea ce a creat dânsa...”. Lucrările de construcție au început fiind finanțate din mijloacele acumulate la un subotnic comunist. Dar a ridica pereții e prea puțin pentru o instituție. În primul rând, e nevoie de oameni, de specialiștii respectivi. Constructorii necesitau o atenție sporită.

În perioada 1983-1991, în fruntea Centrului de Ocrotire a Sănătății Mamei și Copilului se află Gheorghe Rusu, până atunci șef de direcție curativ-profilactică pentru mame și copii din cadrul Ministerului Sănătății, ulterior, director general al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, care a știut să selecteze o bună echipă de adjuncți - profesioniști de probă înaltă, oameni înzestrați cu excelente calități organizatorice și morale, cu un dezvoltat simț al răspunderii. În scurt timp s-a adunat un nucleu din 6-7 specialiști dotați. Tamara Avxentiev a ocupat postul de medic-șef-adjunct pentru expertiza medicală. În calitate de medic-șef-adjunct pentru obstetrică a fost invitat Simion Guranda, medicul-șef al maternității din Bălți. În calitate de adjuncți au mai fost numiți: Mihail Rotaru (pediatrie), Vasile Roibu (chirurgie), Mihai Strătilă (activitatea or-

ganizator-metodică). Mai târziu, în 1986-1988, în calitate de medic-șef adjunct pentru expertiza medicală a lucrat Ludmila Ețco. Muncind cu abnegație, acești oameni, împreună cu colegii din secții, au reușit să imprime instituției o dinamică stabilă de dezvoltare, Centrul devenind un model de prestare a serviciilor medicale specializate mamei și copiilor, o puternică bază clinică pentru catedrele Institutului de Stat de Medicină din Chișinău.

Primele subdiviziuni clinice ale Institutului au fost blocul de maternitate cu o capacitate de 300 de paturi, ca pe parcursul anilor să ajungă la o capacitate totală de 1005 paturi, inclusiv 275 paturi în blocul chirurgical, 280 paturi în obstetrică și ginecologie și 450 paturi în pediatrie, serviciul de consultații pentru femei și policlinica pentru copii, în prezent – Departamentul Consultativ Specializat Integrat (șef – dr.șt. med. Grigore Păun), acordând asistență medicală la 32 specialități.

Timp de un an s-a format un colectiv de circa 2000 de oameni. Orice activitate era nouă, necunoscută. Multe lucruri trebuiau învățate din mers. Însă Centrul de Ocrotire a Sănătății Mamei și Copilului din Chișinău a devenit în scurt timp una dintre cele mai performante instituții medicale în domeniul respectiv, fiind recunoscut drept cel mai bun din fosta URSS. Centrul a fost și este nu numai un promotor de tehnologii medicale performante, ci și o instituție de pregătire a cadrelor necesare țării noastre. Activitatea lui de atunci a contribuit la reducerea mortalității infantile de mai bine de două ori. Să obții un asemenea rezultat era foarte greu, mai ales în condițiile unei republici sărace.

Pe parcursul următorilor ani, au continuat lucrările de construcție a instituției, s-a consolidat un colectiv de profesioniști și entuziaști, care au fortificat capacitățile acesteia. În anul 1985 au fost date în exploatare blocurile compartimentului pediatrie, în care și-au desfășurat activitatea unele secții transferate, împreună cu o parte din colectivul lor, din Spitalul Clinic Republican pentru Copii: gastrologie – 60 paturi, hematologie – 30 paturi, nefrologie – 60 paturi, pulmonologic – 54 paturi. Unele secții au fost organizate pentru prima dată în instituția nou creată sau chiar în republică: alergologie – 40 paturi; neurologie nou-născuți – 30 paturi, neurologie copii mari – 30 paturi, ginecologie infantilă – 30 paturi, reanimare somatică – 6 paturi, endoscopie, reabilitare clinică, secție internare, de diagnostic funcțional, roentgenologie, laborator dinico-biochimic și bacteriologic, farmacie. Majoritatea secțiilor compartimentului chirurgie pediatrică au fost transferate împreună cu o parte din colectivul lor din Spitalul Clinic Republican pentru Copii și au inclus secțiile: ortopedie – 60 paturi, urologie – 60 paturi, chirurgie generală – 60 paturi, chirurgie septică – 40 paturi, neurochirurgie – 30 paturi, chirurgie nou-născuți – 30 paturi, anesteziologie, rea-

nimare chirurgicală – 12 paturi, bloc operator. La 31 decembrie 1989 a fost dată în exploatare noua clădire a Policlinicii consultative pentru copii. Astfel, practic în anul 1989 a fost finalizată edificarea complexului curativ al instituției. În următorii ani, pentru eficientizarea activității instituției, sporirea în continuare a calității serviciilor medicale prestate pacienților, au fost efectuate optimizări atât privind fondul de paturi, cât și unele compartimente ale instituției.

Necesitatea efectuării unor studii științifice complexe privind factorii ce determină morbiditatea și mortalitatea mamelor și copiilor, afectarea sănătății reproductive, dar și a implementării și elaborării oportunităților terapeutice eficiente a servit drept motiv pentru transformarea, în anul 1988, a acestei instituții în Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului.

Prin Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 43 din 26.02.1988, în baza Spitalului Clinic Republican nr. 2 (Centrul Republican al Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului) a fost fondat Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului. Director întemeietor al Institutului a devenit membrul corespondent al Academiei de Științe a Republicii Moldova, dr.hab. în medicină, profesorul-universitar Eugen Gladun, (1988-2003), ministru al Sănătății (1998-2000). Funcția de director-adjunct pe știință i-a revenit dr.hab. în medicină Petru Stratulat, care a executat și funcția de director interimar. Conducerea Institutului se prezenta astfel: dl Eugen Gladun, profesor universitar, doctor habilitat în medicină – director, dl Gheorghe Rusu – prim-direcator adjunct pe problemele clinice (până în 1991), dl Petru Stratulat – vicedirecator pe știință, dl Mihail Rotaru – vicedirecator pe probleme curative în clinica de pediatrie, dl Simion Guranda – vicedirecator pe obstetrică și ginecologie, dl Vasile Roibu – vicedirecator pe chirurgie pediatrică, dl Mihail Strătilă – vicedirecator pe activitate organizatorico-metodică, dl Anatolie Eremciuc – vicedirecator pe gospodărie. Odată cu crearea Institutului de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului, în 1988, au fost formate următoarele subdiviziuni științifice: secția obstetrică (șef – dna Ludmila Ețco), secția perinatologie (șef – dl Petru Stratulat); secția profilaxie și tratament pentru copii (șef – dna Liubov Vasilos); secția probleme medico-sociale și igiene ale mamei și copilului (șef – dna Eugenia Brednev); subdiviziunea laboratoare: laboratorul biochimie (șef – dl Gheorghe Voronca), laboratorul patomorfologie (șef – dl Ion Fuior), laboratorul imunologie, bacteriologie și virusologie (șef – dl Iurie Roșcin).

Pe parcursul anilor organigrama instituției a suferit mai multe modificări. Actualmente, în IMSP IMC activitatea de cercetare științifică se desfășoară în 9 laboratoare științifice: Obstetrică (șef – dr.șt.med., conferențiar cercetător Victor Petrov), Perinatologie (șef – dr.șt.med., conferențiar cercetător Ala Curteanu), Pe-

diatrie (șef – dr.șt.med., conferențiar cercetător Marina Aramă), Neuropediatrie (șef – dr.șt.med., conferențiar universitar Mariana Sprincean), Corecție chirurgicală a viciilor congenitale la copii (șef – dr.hab.șt.med., conferențiar cercetător Gavril Boian), Genetică Moleculară Umană (șef – dr.șt.med., conferențiar cercetător, Victoria Sacară), Profilaxia Patologiilor Ereditare (șef – dr.șt.med., conferențiar universitar, Natalia Barbova), Imunologie și Microbiologie (șef interimar – Ala Marin), Morfopatologie (șef – dr.șt.med., conferențiar cercetător, Lilia Siniștin). Departamentul activează sub conducerea iscusită a vicedirecatorului Cercetare, Inovare și Transfer Tehnologic, dr.hab.șt.med., profesor universitar Ninel Revenco. Departamentul științific al IMSP IMC efectuează cercetări științifice fundamentale și aplicative, întreprinde activități de inovare și transfer tehnologic în scop de protecție a sănătății mamei și copilului, profilaxie, diagnosticare, tratament și reabilitare a bolnavilor, promovare a modului sănătos de viață. Obiectivul de bază al cercetărilor efectuate este reducerea indicilor morbidității și mortalității materne, perinatale, infantile, precum și a invalidității copiilor în Republica Moldova. O altă direcție de activitate a Departamentului este activitatea organizatorico-metodică la nivel republican, identificarea problemelor de bază ale mortalității materne și infantile, precum și soluționarea lor. Obiectivele de bază ale Departamentului se axează, de asemenea, pe formarea și menținerea potențialului științific.

Pe parcursul anilor, profesorii Eugen Gladun și Petru Stratulat au desfășurat o muncă științifică și pedagogică de mare amploare și de fapt au întemeiat o nouă școală de obstetricieni și neonatologi, în care s-au îmbinat cu succes tradițiile marilor lor înaintași cu noile aspirații și obiective științifice.

Primele teme de cercetări științifice din cadrul institutului au fost:

- Sănătatea copilului și adolescentului în corelație cu mediul înconjurător.

- Patologia infecțioasă în perioada perinatală, profilaxia și tratamentul afecțiunilor septico-inflamatorii în sistemul „mamă-placentă-făt” și la nou-născuți.

- Aprecierea riscului major al mortalității perinatale, infantile și al invalidității neurologice la copiii din republică.

Echipa a înregistrat rezultate marcante în știință, care au fost implementate în practica cotidiană a clinicii. Unele dintre cele mai importante documente elaborate de colaboratorii științifici sub conducerea lui Eugen Gladun în perioada respectivă sunt Conceptul stipulat în Programul Național de Perinatologie „*Ameliorarea asistenței medicale perinatale în Republica Moldova*” și Programul „*Planificarea Familiei și Genetica Medicală*”. În cursul implementării acestor Programe naționale au fost elaborate, aprobate de Ministerul Sănătății și publicate: Ghidurile Naționale de Perinatologie A,B,C; Carnetul perinatal; Carnetul Co-

pilului Sănătos; Protocoale naționale, instituționale și altele, iar Centrului Metodic de Perinatologie i-a fost conferit titlul de “*Centru colaborativ OMS*”.

Fiind adresate diferitor categorii de cititori, ghidurile conțineau politicile principale de asistență medicală perinatală și formau o concepție națională unică privind principiile de acordare a asistenței medicale perinatale și tehnologiile cost-efective, bazate pe dovezile științifice promovate de Programul de perinatologie. În afară de aceasta, ghidurile au standardizat definițiile și conduita sarcinii (nașterii), perioadei postnatale, inclusiv neonatale, normale și cu risc sporit; au determinat prioritățile îngrijirii perinatale, au făcut disponibilă informația despre o asistență perinatală mai bună pentru toate cadrele medicale ce acordă serviciile respective mamelor și copiilor.

În anul 1997 Instituția este abilitată pentru studii prin doctorat, iar din 1998, cu suportul financiar al UNICEF, la IMSP ICȘDOSMșiC se editează revista științifico-practică “*Buletin de Perinatologie*”, apărând cu patru numere anual. Revista este o ediție recenzată (ISSN 1810-5289), publicarea ei, din anul 2006, este susținută de Agenția Elvețiană de Dezvoltare și Cooperare. De la momentul fondării au fost publicate 73 numere ale revistei, care se distribuie în toate instituțiile medicale din țară. Revista este inclusă în catalogul Bibliotecii Naționale al SUA.

Institutul este unul dintre fondatorii publicației periodice “*Buletinul Academiei de Științe a Moldovei. Științe Medicale*”.

În anii 1998-1999, dl Eugen Gladun a deținut postul de Ministru al Sănătății al RM. Director-interimar al ICȘDOSMșiC, în perioada dată, a fost numit doctorul habilitat în medicină, profesor universitar Petru Stratulat. Principalul scop în perioada respectivă rămase menținerea și dezvoltarea nivelului obținut în acordarea asistenței medicale calitative prin implementarea noilor tehnologii, satisfacția pacientului, conlucrarea strânsă dintre colaboratorii ICȘDOSMșiC și cei ai Universității de Stat de Medicină și Farmacie “*Nicolae Testemițanu*”. În anul 2000, în funcția de director al ICȘDOSMșiC a revenit dl Eugen Gladun și a deținut acest post până în 2003, când a decis să preia conducerea catedrei Obstetrică și Ginecologie a Facultății de Perfecționare a Medicilor USMF “*Nicolae Testemițanu*”.

Din anul 2003 funcția de director al Institutului de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului a fost preluată de către discipola profesorului Eugen Gladun, dna Ludmila Ețco, doctor habilitat în medicină, profesor-cercetător, medic șef adjunct la Centrul de Ocrotire a Sănătății Mamei și Copilului (1986-1988), șefa Departamentului Științific Obstetrică al ICȘDOSMșiC (1988-2003). Pe parcursul anilor 2003-2010 au avut loc mai multe evenimente organizatorice în ocrotirea sănătății din republică, care au fost implementate cu succes în lucrul cotidian al Instituției. De menționat că până în anul

2003 finanțarea se efectua strict reieșind din numărul paturilor și statelor, iar din ianuarie 2004, în legătură cu implementarea asigurărilor medicale obligatorii în prestarea asistenței medicale, finanțarea depinde deja de numărul cazurilor contractate de către CNAM, ceea ce a necesitat eforturi mari din partea tuturor colaboratorilor colectivului pentru a menține Instituția la un nivel înalt. La 12 decembrie 2003, prin ordinul MS al Republicii Moldova nr. 329 din 25 noiembrie 2003, în baza Institutului de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului este creată Instituția Medico-Sanitară Publică “*Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului*” – o unitate care își desfășoară activitatea conform principiului autofinanțării de nonprofit.

Potrivit Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259 din 15 iulie 2004 (art. 131), IMSP ICȘDOSMșiC este subordonată Ministerului Sănătății al Republicii Moldova (Fondator) și Academiei de Științe a Moldovei (fiind membru de profil), având direcția de cercetare – Sănătatea Mamei și Copilului.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 42 din 12.04.2006 “*Cu privire la Clinica Universității de Stat de Medicină și Farmacie “Nicolae Testemițanu”*”, Institutul este acceptat ca bază clinică a 18 catedre de profil ale USMF “*Nicolae Testemițanu*”.

În anii 2010-2012, Instituția a fost condusă de Dnul Ion Iliciuc, doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar, specialist în neurologie pediatrică.

Din 2012, conducerea instituției a fost preluată de dl Ștefan Gațcan, doctor în medicină, asistat în activitatea managerială de către: dl Petru Stratulat – vicedirector pe știință, dl Mihai Rotaru – vicedirector pe probleme organizatorico-metodice și management al calității, dl Anatole Litovcenco – vicedirector pediatrie, dl Marin Rotari – vicedirector obstetrică și ginecologie.

Din 2016 până în prezent, funcția de director al Institutului Mamei și Copilului, o deține doctorul în științe medicale, conferențiar universitar Sergiu Gladun.

La festivitatea colectivului legată de aniversarea celor 25 de ani de la fondarea IMSP Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului, profesorul Eugen Gladun a spus cu satisfacție: “*Mă bucur că în această viață am făcut lucruri bune, iar colectivul Institutului pe care l-am condus continuă să înainteze cu demnitate spre viitor*”. Aceste cuvinte sunt justificate prin rezultatele obținute de discipolii săi, precum și de fiica (Ana Mișina – dr.hab.șt.med., conferențiar cercetător) și feciorul său (Sergiu Gladun – dr.șt.med., conferențiar universitar), care și ei profesază cu demnitate aceeași specialitate de obstetrician-ginecolog și, desigur, de cele pe care le va obține strănepotul Eugen (numit în cinstea bunicului), care a văzut lumina zilei în martie 2016.

În prezent, IMSP Institutul Mamei și Copilului este amplasat pe 9,1 ha, având 8 edificii cu suprafa-

ța totală a încăperilor de 44.000 m². Instituția include 4 departamente de bază: științific, obstetrică (Centrul perinatologic de nivelul III), pediatrie și chirurgie pediatrică, ce înglobează peste 60 de secții diagnostic-clinice; 2 policlinici consultative (pentru femei și copii), laboratoare și secții pentru diagnosticare, bază experimentală, centru didactic, bibliotecă și alte servicii auxiliare.

Departamentul de Pediatrie cuprinde 17 secții clinice de staționar și subdiviziuni paraclinice (secția Diagnostic funcțional, secția reabilitare clinică, laboratoare etc.). Printre personalitățile care au contribuit la dezvoltarea și modernizarea departamentului pediatric se numără Dnii profesorii T. Chiticari, V. Ghețuș, V. Erenčov, ș.a. În timp, s-au dezvoltat anumite priorități de cercetare, cu largă recunoaștere națională și internațională. În Departamentul Pediatrie își desfășoară activitatea adevărați savanți, deținători ai celor mai înalte grade științifice, profesioniști cunoscuți în întreaga țară și peste hotarele ei. Organigrama Departamentului Pediatrie include: Director Departament Pediatrie (doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar, Ninel Revenco), a Clinicii Universitare în frunte cu șefii de clinici (profesori universitari: Ninel Revenco, Marcu Rudi, Valentin Țurea, Ecaterina Stasii, Svetlana Șciuca, Liubov Vasilos, conf. univ. Ala Holban).

Serviciul de chirurgie pediatrică a fost creat în republică sub conducerea talentată a academicianului Academiei de Științe Medicale din Moscova, Natalia Gheorghiu, la baza Spitalului Clinic Republican de Copii, transferat ulterior în IMSP ICȘDOMC (din 2002 departamentul îi poartă numele). Conducerea școlii de chirurgie pediatrică a fost preluată de către discipola dnei Gheorghiu – Dna academician, Om emerit, profesor universitar Eva Gudumac, care până în prezent tutelează și consultă acest departament, în care au activat și activează mai multe generații de chirurghi și lucrători medicali cu spirit de autentic respect față de muncă, față de profesie și față de copilul suferind. Fiind un Centru de Excelență în domeniul chirurgiei pediatrică, acest departament este unicul din Republica Moldova de nivelul III, care prestează servicii de asistență înalt specializată de chirurgie pediatrică copiilor din țară în regim nonstop în cadrul serviciului AVIASAN. Aici sunt tratate cele mai dificile cazuri de anomalii congenitale, traumatisme și afecțiuni chirurgicale severe. Anual, în secția chirurgie pediatrică se internează aproximativ 9000-10000 pacienți, dintre care 5000-6000 sunt cu patologii chirurgicale. Perspectivele de dezvoltare ale departamentului țin de dezvoltarea proiectelor de colaborare cu asociațiile chirurgicale internaționale, pentru a deveni un Centru de chirurgie pediatrică de excelență la nivel european.

Instituția are, în prezent, o capacitate totală de 1005 paturi și un potențial de 1970 lucrători, inclusiv 37 colaboratori științifici, 362 medici, 605 asistente medicale; dintre care 15 colaboratori au titlul de doctor habi-

litat în medicină, 52 – de doctor în medicină, 600 sunt deținători ai categoriei superioare de calificare.â

Un punct forte pentru IMC îl constituie colaborarea personalului medical al clinicii cu departamentele și catedrele de profil ale USMF "Nicolae Testemițanu", inclusiv cele de reciclare a medicilor, de la asistența medicală de urgență, a medicilor de familie, pediatriilor, chirurgilor-pediatri, anesteziologilor-reanimatologi, obstetricienilor-ginecologi, rezidenților etc. Totodată, instituția este și baza clinică a Centrului de Excelență în Medicină și Farmacie "Raisa Pacalo".

Începând cu anul 1988, practic de la zero, crearea Institutului Științific cu 57 unități personal științific aprobat în state, având printre colaboratori doar 1 doctor habilitat și 10 doctori în științe medicale, astăzi, Institutul se află în avangarda științei obstetrico-ginecologice, pediatrică, chirurgiei infantile, dispune de echipamente la nivelul celor mondiale, necesare în diagnosticul, tratamentul și profilaxia bolilor la mame și copii. Sunt destul de elocvente, în acest context, unele secvențe din raportul prezentat în anul 2017 la Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare despre activitatea IMSP Institutul Mamei și Copilului: "...Institutul Mamei și Copilului dispune de un Consiliu Științific ce activează în componența a 21 membri, dintre care 2 academicieni, 12 doctori habilitați în medicină, 9 doctori în medicină. În componența consiliului 10 persoane sunt cercetători ai Institutului, iar 11 persoane sunt profesori și șefi de catedre ale USMF „N. Testemițanu”, amplasate la baza Institutului. În cadrul IMSP IMȘIC a activat Consiliul Științific Specializat DH 53.14.00.01 „Obstetrică și Ginecologie”, Consiliul Științific Specializat DH 53.14.00.09 “Pediatrie și Neonatologie”, în prezent se organizează consilii Ad hoc, abilitate cu dreptul de susținere a tezelor de doctor și doctor habilitat în medicină, de asemenea, Seminarul Științific de profil „Obstetrică și Ginecologie” și Seminarul Științific de profil “Pediatrie și Neonatologie”. Un aport considerabil în implementarea rezultatelor cercetărilor îl au Asociația de Medicină Perinatală, Asociația medicilor pediatri și Asociația medicilor obstetricieni-ginecologi”.

Rezultatele realizărilor științifice au fost înalt apreciate în procesul de acreditare a activității științifice, IMSP Institutul Mamei și Copilului obținând calificativul de organizație cu recunoaștere internațională. Institutul Mamei și Copilului, în prezent, cooperează cu 37 organisme Internaționale și Instituții partenere din exteriorul țării, printre care pot fi nominalizate UNICEF-ul, Biroul European al OMS, Institutul de Planificare a Familiei, Institutul de Pediatrie și Institutul de Ocrotire a Sănătății Mamei și Copilului al AȘM din Rusia, Universitățile de Medicină și Farmacie din Franța, România, Rusia, SUA, Ucraina, Italia, Belarusi, Canada, Turcia, Marea Britanie, Israel, Elveția, Suedia, Lituania, Grecia, Slovacia, Armenia, Germania, Belgia, Bulgaria, Japonia, Norvegia, Polonia, Spania, Cehia, Kazahstan ș.a. participând activ la întrunirile științifice

internaționale în toate țările lumii, demonstrând capacități avansate de integrare în spațiul științific și tehnologic european și mondial.

Actualmente, instituția dispune de toate serviciile specializate în domeniul ocrotirii sănătății mamei și copilului de la naștere până la 18 ani (maternitate, serviciul pediatric somatic și chirurgical, subdiviziunile de laborator și diagnostic funcțional). Această structură desfășurată a Institutului asigură acordarea serviciilor medicale complexe de o înaltă calitate în corespundere cu cerințele actuale și nivelul contemporan de dezvoltare al medicinei în două direcții prioritare de activitate: acordarea asistenței medicale înalt specializate mamei și copilului, precum și cercetarea științifică în cadrul direcției strategice „Biomedicină, farmaceutică, menținerea și fortificarea sănătății”. Obiectivul principal al acestei activități constă în protecția sănătății populației, profilaxia, diagnosticarea, tratamentul și reabilitarea bolnavilor, promovarea modului sănătos de viață. Totodată, instituția are sarcina de a implementa tehnologiile moderne în medicină, de a îndruma și oferi suport organizatorico-metodic sistemului de asistență medicală din țară.

Pe parcursul anilor, IMC a devenit un important centru de cercetări fundamentale și aplicative în domeniul sănătății mamei și copilului, care și-a asumat funcția de asistență consultativă, curativă și profilactică în domeniile obstetrică-ginecologie, neonatologie, pediatrie somatică și chirurgicală, genetică medicală. Concomitent, instituția exercită obligațiile de coordonare a activității în domeniu în întreaga țară, funcționând ca un centru organizator-metodic, implementând cele mai noi tehnologii bazate pe studii științifice în toate instituțiile ce asigură asistența medicală mamei și copilului, cu o bază tehnico-materială bine dezvoltată și un potențial uman de înaltă competență, apt să rezolve cu succes problemele-cheie din toate domeniile ce asigură ocrotirea sănătății mamei și copilului – științific, diagnostic, curativ-profilactic, organizator-metodic, de instruire și formare continuă a cadrelor medicale, de promovare a modului sănătos de viață, inclusiv prin Programele Naționale de sănătate. Activitatea prodigioasă a colectivului de profesioniști, care și-au consacrat întreaga viață celei mai neajutorate categorii a populației, copiilor, a contribuit la ameliorarea considerabilă a sănătății mamei și copilului, la reducerea morbidității și mortalității materne și infantile. Au fost obținute rezultate științifice prestigioase, apreciate și peste hotarele țării. Institutul Mamei și Copilului se află în avangarda științei obstetrico-ginecologice, pediatrie și chirurgiei pediatrie, dispune de echipamente la nivelul celor mondiale necesare pentru diagnosticul, tratamentul și profilaxia maladiilor la mame și copii cu vârsta de 0-18 ani. În afară de proiectele finanțate de stat, colaboratorii participă activ la concursurile proiectelor grant finanțate de Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al Academiei de Științe a Moldovei. Astfel, au fost

implementate un șir de proiecte cu suport internațional, axate pe transferul tehnologic, instruirea cadrelor medicale, evaluarea calității implementării tehnologiilor, însoțite de publicarea rezultatelor științifico-practice obținute în reviste prestigioase din Republica Moldova și de peste hotare, crearea unei rețele informaționale.

Rezultatele activității colaboratorilor colectivului Instituției, obținute pe parcursul acestor 35 de ani, sunt reflectate în dările de seamă, numeroase publicații științifice, inovațiile și invențiile, mai mult de 100 teze de doctor și doctor habilitat susținute, în materialele conferințelor, congreselor și simpoziunilor medicale desfășurate în țară și peste hotarele ei. Aceste realizări au fost implementate cu succes în toate instituțiile medicale de profil. Pe parcursul anilor, instituția s-a învrednicit de sute de documente de stat privind protecția proprietății intelectuale sub formă de brevete de invenții. Participând la numeroase expoziții de profil atât în țară, cât și peste hotarele ei, mulți dintre cercetătorii științifici au fost decorați cu medalii de aur, argint și bronz, inclusiv cu Medalia *Inventator Remarcabil* și medalia de aur (2000), distincție specială a Organizației Mondiale de Protecție a Proprietății Intelectuale (WIPO), s-au învrednicit de Premiul Național de Stat. De asemenea, unii colaboratori au fost decorați cu cea mai prestigioasă distincție a Academiei de Științe a Moldovei – Dimitrie Cantemir, cu medalia “Nicolae Testemițanu”, ordinal Gloria Muncii și Ordinul Republicii.

Informația despre toți acei, care au stat la temelia fondării Institutului Mamei și Copilului, nu poate fi epuizată într-un articol. Vor exista și altele. Numai așa se poate asigura continuitatea generațiilor și datoria fiecăruia dintre noi – este să nu uităm trecutul și să fim recunoscători celor care au fost deschizători de drumuri.

Bibliografie selectivă

1. Тестемичану Н.А., Попушой Е.П., Йокса В.А. Видные врачи Молдавии. Кишинев, 1985, 232 стр.
2. Ețco L.A. Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului la 25 ani. Chișinău, 2007, 416 p.
3. Gațcan Șt., Stratulat P. Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului – scurt istoric și imagine la 30 de ani, Chișinău, 2012, 48 p.
4. Ețco L. Revista tezelor de doctorat, susținute de cercetătorii departamentului științific al IMSP Institutul Mamei și Copilului la specialitatea 321.15 “Obstetrică și Ginecologie” (1994-2014). În: Buletinul de Perinatologie, 2015, N 2(66), p.34-40.
5. Pagini din istoria fondării și dezvoltării științei obstetrico-ginecologice în USMF “Nicolae Testemițanu” la 70 ani de activitate. În: Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină, 2015, N6(63), p.50-59.
6. Grosu Gh. Spitalul Clinic Republican pentru Copii “Emilian Coțaga” la 50 ani de la fondare (File de istorie). Chișinău, 2006, 23 p.